

Tips Indre:

Tlf. 63 85 48 00
redaksjon@iablad.no
SMS/MMS: Send IATIPS til 2005
(tjenesten koster 5,-).

Annonse:

Tlf. 63 85 48 00
annonse@iablad.no
Faks: 63 85 55 90
www.indre.no

Abonnement:

Tlf. 63 85 48 02
abonnement@iablad.no
Faks: 63 85 55 90
www.indre.no

Savner du avisen? Ring 63 85 48 02

(mandag – fredag: kl. 08.00–15.30)

Redaksjonsvakt:

Journalist Bjørn Ivar Bergerud
Tlf. 922 05 143

GARASJE-PORTER

Gratis oppmåling og utarbeidelse av tilbud, også på kveldstid.

mora as Ring i dag!

Trondheimsv. 50
2040 KLØFTA
Tlf. 63 94 04 30
www.mora.no

LADY.no

Plages du av småkryp?

Få montert Genius Insektgardiner til vinduer og dører

Ring idag
Tlf: 63 89 32 89

info@lady.no
Lady Persienneindustri A/S

NES KULTURHUS Billetter i kioskene og på www.neskulturhus.no
Res. 63 91 10 73 (kveld)

Årnes kino | Program**Arthur 3 og De to verdener 7 år**

Torsdag	26.05.	kl. 17.30	[THX-sal]
Fredag	27.05.	kl. 17.30	[Storsal]
Lørdag	28.05.	kl. 15.30	[Storsal]
Søndag	29.05.	kl. 16.00	[Storsal]
Mandag	30.05.	kl. 17.30	[THX-sal]
Tirsdag	31.05.	kl. 17.30	[Storsal]

The Beaver 11 år

Torsdag	26.05.	kl. 18.00	[Storsal]
Fredag	27.05.	kl. 19.50	[Storsal]
Lørdag	28.05.	kl. 17.50	[Storsal]
Søndag	29.05.	kl. 18.20	[Storsal]
Mandag	30.05.	kl. 18.00	[Storsal]
Onsdag	01.06.	kl. 18.00	[Storsal]

Pirates of the Caribbean On Stranger Tides (3D) 11 år

Torsdag	26.05.	kl. 19.50	[THX-sal]
Fredag	27.05.	kl. 18.00	[THX-sal]
Lørdag	28.05.	kl. 18.00	[THX-sal]
Søndag	29.05.	kl. 17.00	[THX-sal]
Mandag	30.05.	kl. 19.50	[THX-sal]
Tirsdag	31.05.	kl. 18.00	[THX-sal]
Onsdag	01.06.	kl. 18.00	[THX-sal]

Fast and Furious Five 15 år

Torsdag	26.05.	kl. 20.20	[Storsal]
Lørdag	28.05.	kl. 20.00	[Storsal]
Søndag	29.05.	kl. 20.00	[THX-sal]
Tirsdag	31.05.	kl. 19.50	[Storsal]

Hangover 2 15 år

PREMIERE!

Fredag	27.05.	kl. 20.55	[THX-sal]
Lørdag	28.05.	kl. 21.00	[THX-sal]
Søndag	29.05.	kl. 20.30	[Storsal]
Mandag	30.05.	kl. 20.10	[Storsal]
Tirsdag	31.05.	kl. 20.55	[THX-sal]
Onsdag	01.06.	kl. 20.10	[Storsal]

X-men: First Class 15 år

PREMIERE!

Onsdag	01.06.	kl. 20.55	[THX-sal]
--------	--------	-----------	-----------

www.neskulturhus.no

Mange gikk i «Tømmerfløtternes fotspor»

Sørumsand: Det var rene folkevandringen langs Vestbyvegen søndag da 177 Bingen Lenser-entusiaster i alle aldre ville være med og høre blant andre Berit Leikhammer fortelle om fløtermiljøet på Vestby.

I Nystua har det bodd lenseformenn i flere generasjoner. Tor, Per og Ivar Vestby fortalte om hjemstedet sitt, der deres bestefar fikk diplom for 67 sammenhengende år som tømmerfløter og formann.

Leikhammer fortalte videre om låven i Arstun hos Bjørn Olav Westby, som opprinnelig var hvilebrakke for fløterne og hadde huset 200 mann, mange tilreisende «nordfløtere» – sesongarbeidere fra Solør, Odal, Vingertraktene. Så å si alle familier på gardar og mindre bruk på Vestby hadde tilknytning til Bingen lenser.

– Hvor lenge har det vært fløter tømmer ved Bingen?

– I de gamle Landskapslovene er tømmer ved Bingen nevnt, og man antar følgelig at det har gått tømmer i elva helt tilbake til middelalderen. Selvsagt har folk ved Glomma alltid visst å utnytte elvestrømmen som transportåre – tenk bare på den 2.000 år gamle stokkebåten, «Sørumbåten», som ble funnet ved Rømuas utløp, sier Leikhammer

Organisert tømmerfløting ved Bingen er knyttet til oppgangssaga – den vannrevne saga, som kom tidlig på 1500-tallet. Første gang Bingen Lenser som system er nevnt i skriftlige kilder, er i 1648. Da jernbanebrua i Fetsund kom i 1861, ble sorteringa flyttet nedenfor brua, og Bingen Lenser fikk attholdsfunksjon. Fløtinga opphørte i 1985.

Mange fløterfamilier

– Hvem bodde på lenseplassen Vatterud?

– Det har vært mange fløterfamilier, men de siste som bodde her, var Helmer og Mathilde Watterud. De fikk 14 barn som vokste opp kloss inn til elvebredden, og med jernbanelinja på baksida av huset. En 5-åring druknet i Glomma, og en annen sønn ble torpedert under krigen og omkom, forteller en engasjert Leikhammer.

Hun legger til at navnet hans står på støtten over falne ved Sørum kirke. Det gikk jo helt galt med familiefaren Helmer også. Han skulle over til Søhammeren etter mjølk, men gikk i ei råk i isen og druknet lille julaften 1931. Mathilde ble enke 51 år gammel, men hun var sterk og klarte å forsørge familien sin alene. Hun gikk den lange veien til Sørumsand, der hun vasket og fyrte på sorenskriverkontoret og

Nesten 200 ble med til det vesle lensebruket Vatterud like ved Glomma.

Foto: Bjørn Rehoff Larsen

på jernbanestasjonen før første toget kom. Og da hun først gikk denne veien, så måtte hun vintervei for elvekara opp til Nystua.

Dramatisert

Hendelsen er dramatisert av Berit Leikhammer for Den kulturelle skolesekken. «Helmer Watterud» kom vandrende over tunet med tømmerhakan over skuldra – i Aage Klevens skikkelse.

«Helmer» fortalte at hver mann hadde sin tømmerhaka, vi fikk høre om medbragt kaffe på flaske, som holdt varmen i ei «hoso» (ullstrømpe), og om arbeidsvilkår og lønn.

Barnebarnet til Mathilde og Helmer Watterud, Jan Simon Jacobsen, var også til stede og kunne fortelle fra sin oppvekst på stedet. Han mintes de sommerkveldene han pleide å ligge i senga for åpent vindu og bare kjenne lukta av tømmer og ferskvann like utenfor.

Stinn brakke og folkemøte

I tømmerfløtternes hvilebrakke tok folk fram matpakke og kaffe. Det ble fullt både ute og inne – dette var vel det man kan kalle «stinn brakke!» Det var fyrt opp i svartovnen, og de første har allerede benket seg tett i tett ved bordene som tømmerfløterne brukte. Det satt flere utenfor, like tett på krakker og medbrakte klappstoler.

Annie Selle var med på registreringen av alle lensekarene i «Prosjekt Bingen lenser» fra 1997 til 2003, og folk lyttet interessert.

Under hengebjørka dro Åsmund Huser noen gode historier fra sin tid som sesongarbeider ved Bingen.

På sin underfundige og humoristiske måte tegner han et portrett av «gamlekara» Hans Hammeren, Birger Strand og Peder Westby – og latteren sitter løst hos alle. Åsmund avsluttet med «Fløtervisa», ei gammel revyvis fra Sørumsand.

Tre dager tidligere ble det holdt et folkemøte på Fes-

titiveten på Sørumsand med temaet «Bingen lenser – verdtt å ta vare på?»

I overkant av 70 personer møtte fram og svarte et entydig ja på spørsmålet gjennom mange konstruktive og engasjerte innlegg. Representanter fra administrasjonen og noen politikere i Sørum, og flere fra Fetsund Lenser var med på både folkemøtet og vandringen i fløtternes fotspor.

Haster med bevaring

– Hvilke planer har Bingen Lensemenneforening?

Bevaringsarbeidet med lensekarene ute i elva haster mest. De forsvinner sakte foran øynene våre. Dette er et arbeid som ikke kan foregå bare lokalt. Bingen lenser er et enestående kulturminne og en dokumentasjon av fløterkulturen i Glomma langt utenfor landets grenser.

Lensemenneforeningen, som snart vil etablere et formelt styre, ønsker å løfte arbeidet med å bevare dette kulturminnet til de instanser som har bevaringsmyndighet. Her må man jobbe på et plan samtidig, både i bredden og i høyden.

Mer tilgjengelig

Bingen Lensemenneforening vil også arbeide for å gjøre Glomma mer tilgjengelig. Kulturminneløype/tursti nær elva langs Vestbystranda med opplysnings-skilt underveis.

Brygge ved Brakka, turisemesamarbeid med Fetsund Lenser og enda et interessant

Berit Leikhammer informerte under folkemøtet.

Foto: Mari Samuelsen

stopp på turen «De gamle reiseveier».

Hvilebrakka på Vestby, Tangentoppen ved Rømuas og stedet for stokkebåtfunnet, tusenårseika og Fiskeberget med Tikarsrekka ved NRV, flere flotte turopplevelser som kan legges inn i «Opplev Sørum».

Det sysles også med tanken om å få til et informasjonssenter med servering ved Bingsfossen. Til sammen utgjør alt dette et stort arbeid som forutsetter at foreningen får tilført ressurser, både personmessig og økonomisk.

Stor opplutning

– Uttalelser fra fagpersoner og museumsmiljø om Bingen Lenser veier tungt og må lyttes til. Disse er sammenfallende med den store opplutningen og interessen som lokalbefolkningen i Sørum, og som mange nyinnflyttede har tilkjennegitt, mener Leikhammer.

Hun legger til at Bingen Lenser har en sterk forankring i Sørums befolkning.

Derfor regner Bingen Lensemenneforening med at kommunens politikere og administrasjon vil lytte til de som har valgt dem, og være med på å bevare Bingen lenser som det unike kulturminnet befolkningen mener at det er.

• SVEIN SAMUELSEN
svein.samuelсен@iablad.no

Åsmund Huser forteller historier fra sin tid sammen med «gamlekara» ved Bingen Lenser.

Foto: Bjørn Rehoff Larsen